

■ Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ αὐτοῦ (22α Μαΐου)

Ὁ Ὅσιος Ἰάκωβος ὁ ἐν Μποροβίτσι* Ὁ διὰ Χριστὸν Σαλὸς

ΜΙΑ ἀπὸ τὶς πλέον ἀσυνήθιστες μορφές διὰ Χριστὸν σαλότητος εἶναι αὐτὴ τοῦ Ὁσίου Ἰακώβου τοῦ ἐν Μποροβίτσι.

Τίποτε δὲν εἶναι γνωστὸ γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ Ὁσίου ὅσο ζοῦσε· γνωρίζουμε μόνο τὴν περίοδο μετὰ ἀπὸ τὴν κοίμησί του.

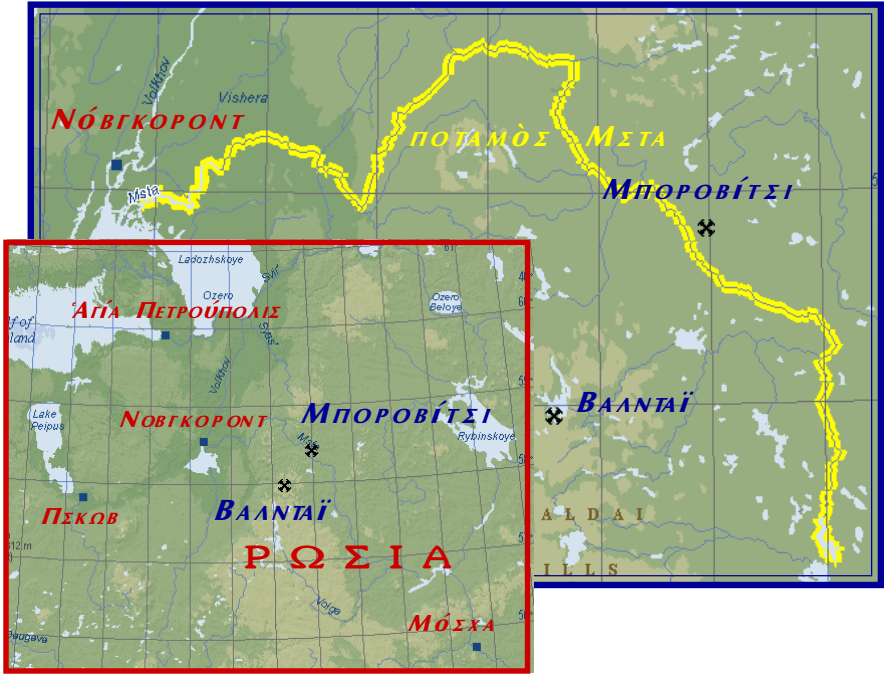
Ἐφθασε στὸ Μποροβίτσι, ἀνατολικά τοῦ Νόβγκοροντ, ἥδη νεκρός, μέσῳ κάποιων θαυμαστῶν περιστάσεων.

Ὁ ποταμὸς Μ'στὰ ἔχει ἓνα πολὺ ταχὺ καὶ ἰσχυρὸ ρεῦμα ὅλες τὶς ἐποχές τοῦ ἔτους, τὴν δὲ ἀνοιξί γίνεται ἀκόμη περισσότερο ταραχώδης.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1540, τὴν Τρίτη τῆς Διακαινησίμου, ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς πολίτες τοῦ Μποροβίτσι παρετήρησαν με ἐκπληξι, ὅτι ἓνα τεράστιο τμήμα πάγου εἶχε πλευσεὶ ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ὀρμητικὴ ροὴ τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ ἐκπληξί τους μεγάλωσε, ὅταν τὸ παγόβουνο πλησίασε τὴν πλευρὰ τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν πόλι καὶ ἄρχισε νὰ ἐπιπλέῃ ἤρεμα πρὸς αὐτήν.

Καθώς ἔσυραν αὐτὸ πλησίον τῆς ἀκτῆς, οἱ ἄνθρωποι μποροῦσαν νὰ ἰδοῦν, μὲ ἀκόμη μεγαλύτερη ἔκπληξι, ἓνα ἀνοικτὸ φέρετρο (ἓναν σκαμμένο κορμὸ δένδρου), τοποθετημένον πάνω στὸν πάγο· μέσα ἦταν τὸ σῶμα ἐνὸς νεκροῦ νέου.

Βλέποντας αὐτὸ οἱ κάτοικοι ἀνησύχησαν, μήπως τοὺς ἀποδωθοῦν εὐθῆνες. Ἀπὸ τὸν φόβο τους, πῆραν μακρὰ ραβδιὰ καὶ ἀπεμάκρυναν τὸν πάγο ἀπὸ τὴν ἀκτῆ. Ἀλλὰ ὁ πάγος, κινούμενος ἀπὸ κάποια ἀόρατη δύναμι, ἐπέστρεψε στὸ ἴδιο σημεῖο.

Οἱ στενοχωρημένοι κάτοικοι πῆραν σχοινιά καὶ μετέφεραν τὸ παγόβουνο περίπου δύο χιλιόμετρα πιδὲ κάτω ἀπὸ τὴν πόλι. Τὴν ἀνατολὴ τῆς ἐπομένης ἡμέρας, τὸ παγόβουνο βρέθηκε πάλι στὴν ἴδια θέσι.

Τὸ ἀπώθησαν ἐκ νέου καὶ τὸ ἔσυραν μακρὰ, ἀλλὰ αὐτὸ ἐπέστρεψε γιὰ τρίτη φορά.

Ἐπὶ πλέον, ἐκείνη τὴν νύκτα, ὁ νέος ἐφανίσθηκε σὲ πολλοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους τῆς πόλεως καὶ ἐπιτιμώντας αὐτούς, ἔλεγε:

«Ἀφοῦ εἴσθε Χριστιανοί, γιατί τόσο ἄσπλαγχνα μὲ δῶχνετε μακρὰ; Κι ἐγὼ Χριστιανὸς εἶμαι. Ἐὰν θέλετε

νὰ μάθετε τὸ ὄνομά μου, μὲ λένε Ἰάκωβο, τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου».

Τὸ πρῶτῃ, ὅσοι εἶδαν τὸ ὄραμα τὸ ἔλεξαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον καὶ ἔσπευσαν ὅλοι μαζί στὸν ποταμὸ γιὰ νὰ μεταφέρουν τὸ φέρετρο ἀπὸ τὸν πάγο. Ἐκτισαν ἕνα εἰδικὸ Παρεκκλήσι καὶ τοποθέτησαν τὸ ἱερὸ Λεῖψανο τοῦ Ὁσίου Ἰακώβου μέσα σὲ αὐτό.

Μὲ τὸν ἀπροσδόκητο αὐτὸν τρόπο θέλησε ὁ Θεὸς νὰ δοξάσῃ τὸν Ἅγιό Του, χαρίζοντας τὸ θαυματουργὸ Λεῖψανό του στοὺς πιστοὺς τῆς πόλεως Μποροβίτσι, γιὰ νὰ θαυματουργῆ καὶ νὰ θεραπεύῃ ἀσθένειες.

Ὁ Κύριος τὸ ἐπέτρεψε αὐτό, ὅπως λέγει ἕνας τοπικὸς χρονογράφος, προκειμένου νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστι τοῦ λαοῦ. Ὅσο ζοῦσε, ἦταν ἕνας διὰ Χριστὸν Σαλὸς καὶ τώρα, μὲ τὴν ἀσυνήθιστη ἀφίξι του στὴν πόλι τοῦ Μποροβίτσι, τὸ ἱερὸ Λεῖψανό του συνέχισε τὸν ἀγῶνα του καὶ ὠλοκλήρωσε τὴν πορεία του.

Τὸ γεγονός ἀναφέρθηκε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Θεοδόσιο τοῦ Νόβγκοροντ, ὁ ὁποῖος ἔστειλε τὸν Ἱερέα Ἰβὰν καὶ τὸν Διάκονο τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, γιὰ νὰ ἐξετάσουν τὸ ἱερὸ Λεῖψανο καὶ τὶς ἐκθέσεις τῶν θαυμάτων.

Οἱ ἀντιπρόσωποι, ἀφοῦ ἐξετάσαν τὸ ἱερὸ Λεῖψανο, κατέγραψαν ὅ,τι ἄκουσαν γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ μακαρίου Σαλοῦ, γιὰ τὶς θεραπείες καὶ τὰ θαύματα καὶ ὑπέβαλαν μία ἐκθεσι στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Θεοδόσιο τὴν 2α Ἰουνίου 1544.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος συμβουλευθῆκε τὸν Ἅγιο Μητροπολίτη Μόσχας Μακάριο τί πρέπει νὰ πράξῃ. Ὁ Μητροπολίτης ἀπήντησε ὡς ἐξῆς:

«Νὰ συσταθῆ μία ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν πανηγυρικὴ μεταφορὰ τοῦ Λειψάνου στὸν πλησίον Ναὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νὰ ἐκλεγοῦν γι' αὐτὸ ὁ Ἡγούμενος μιᾶς ὀνομαστῆς Μονῆς, ἕνας Ἱερεὺς καὶ ἕνας Διάκονος. Τὸ τίμιον καὶ ἅγιον Λεῖψανο νὰ μεταφερθῆ καὶ νὰ τοποθετηθῆ στὸν νεοπαγῆ Ναὸ τῆς Καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παρὰ τὰς νοτίους πύλας, καὶ μία Νεκρώσιμος Ἀκολουθία νὰ τελεσθῆ».

Συμφώνως πρὸς τὴν ὀδηγία αὐτή, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔστειλε τὴν 6η Ὀκτωβρίου τοῦ 1544 τὸν Ἡγούμενο Κωνσταντῖνο τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Ἀντωνίου τοῦ Ρωμαίου, τὸν ἴδιο Ἱερέα καὶ Διάκονο τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, παρήγγειλε δὲ σὲ αὐτούς:

«Προσκαλέσατε τοὺς Ἡγούμενους, τοὺς Ἱερεῖς καὶ τοὺς

*Διακόνους ἀπὸ τῆς γειτονικῆς περιοχῆς νὰ συναχθοῦν
γιὰ τὸ Μνημόσυνο στὸ φέρετρο τοῦ Ἱεροῦ Ἰακώβου».*

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρήγγειλε ἐπίσης τὸ ἱερὸ Λείψανο νὰ μὴ ταφῆ στὸ ἔδαφος, ἀλλὰ νὰ τοποθετηθῆ σὲ μία λάρνακα.

Τὸ ἱερὸ Λείψανο λοιπὸν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ Ἰακώβου μετεκομίσθη τὴν 23ῃ Ὀκτωβρίου 1544 στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπου ἀργότερο συνεστήθη Ἱερὰ Μονή.

Ὁ Μητροπολίτης Μόσχας Ἅγιος Μακάριος δὲν ἐπέτρεψε νὰ καθορισθῆ ἡμέρα μνήμης τοῦ Μακαρίου Ἰακώβου, διότι τίποτε δὲν εἶχε ἀκόμη ἀποκαλυφθῆ περὶ τοῦ Βίου του. Ἐν τούτοις, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θεοδόσιος ἐπέτρεψε νὰ τελῆται ἡ ἑορτὴ τῆς Μετακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου.

Μετὰ ἀπὸ αὐτό, τόσα πολλὰ θαύματα ἔγιναν ἀπὸ τὸ μυρίπνοο Λείψανο τοῦ Ὁσίου Ἰακώβου, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1572 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Λεωνίδα τοῦ Νόβγκοροντ ἔστειλε μία νέα ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ «προσεκτικὰ καὶ αὐστηρὰ» τὶς μαρτυρίες τῶν θαυμάτων.

Ἡ ἐπιτροπὴ μετέβη στὸ Μποροβίτσι τὴν 1ῃ Φεβρουαρίου 1572.

Οἱ μαρτυρίες ἦσαν πειστικῆς καὶ μεγάλης πέραν πάσης προσδοκίας. Τὴν 8ῃ Φεβρουαρίου ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε τὴν ἀναφορὰ τῆς στὸν Βλαντίκα καὶ ἔκτοτε ἄρχισαν νὰ τιμοῦν πανηγυρικὰ τὴν μνήμη τοῦ Ἁγίου.

Κατὰ τὴν 21ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1657, ὁ Πατριάρχης Μόσχας Νίκων μετέφερε τὸ ἱερὸ Λείψανο (ἡ μέρος αὐτοῦ) στὸ νεοπαγῆς Σταυροπηγειακὸ Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῶν Ἰβήρων στὸ Βαλντάϊ, νοτίως τοῦ Μποροβίτσι.

Ὁ ἀσματικὸς Κανὼν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἔχει ἀκροστιχίδα στὴν Ὠδῆ Θ' «IBN», τὸ ὁποῖο πιθανολογεῖται, ὅτι παραπέμπει στὸν συντάκτη αὐτοῦ, τὸν Ἱερέα Ἰβάν, τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἐξέτασε τὸ ἱερὸ Λείψανο τὸ 1544.

Ὁ Ὁσιος Ἰακώβος ὁ διὰ Χριστὸν Σαλὸς τιμᾶται τὴν 23ῃ Ὀκτωβρίου καὶ τὴν 22α Μαΐου.

(*) Πηγές:

1. **Архиепископъ Сергій (Спасскій)**, *Полный Мѣсяцесловъ Востока*, т. II, стр. 153а, 328а-б, Владимиръ 1901 г., Москва 1997 г.
2. **Монахиня Тапсія**, *Житія русскихъ Святыхъ, 100 лѣтъ русской святости*, II, стр. 239-240, Jordanville, NY, USA 1984 г.

3. **Bishop Varlaam Novakshonoff**, *God's Fools, The lives of the holy "Fools for Christ"*, Synaxis Press, Dewdney, B.C., Canada, pp. 35-37.
4. *Ἡμεῖς Μωροὶ διὰ Χριστὸν – Βίος καὶ πολιτεία Ὁσίων Σαλῶν*, ἔκδοσις Ἱερᾶς Καλύβης Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Νέα Σκῆτη Ἁγίου Ὑδρούς 2005, σελ. 50-52 (Μετάφρασις τοῦ ἀνωτέρω ἀγγλικῶ κειμένου **3**).
5. Website of the "Orthodox Church in America", *Feasts and Saints*, May 22: www.oca.org
6. Website of the "Moscow Patriarchate", *Вера и Жизнь /Церковный календарь / Месяцеслов*: www.mospat.ru